

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
08 Kasım 2023

Tarih :
Sayı : 230

Av. Mahmut TANAL
Şanlıurfa Milletvekili
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyesi

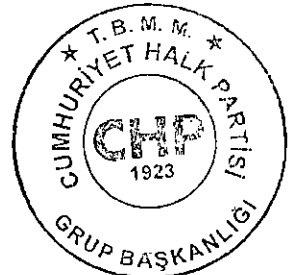
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5490 Sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 03/11/2023

Av. Mahmut TANAL
Şanlıurfa Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih: 10-11-2023	Esas No: 2/1759

09 Kasım 2023

TBMM
GENEL EVRAK
09 Kasım 2023
No: 1321204

Av. Mahmut TANAL
Şanlıurfa Milletvekili
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyesi

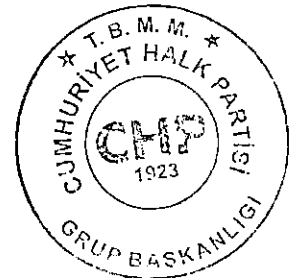
GENEL GEREKÇE

Kadınların erkeklerle eşit haklara sahip olamaması, 21. Yüzyıl dünyasının halen en önemli sorunları arasında yer almaktadır. Bunun bir yansıması olarak, Türk Hukukunda gelişmiş ülkelerin aksine bir biçimde kadının nüfus hanesi evlilik sonrasında erkeğin nüfus hanesine taşınmaktadır. Kadın, yalnızca evlendiği için kimliğine yabancılaştırılmakta, kendini tanımladığı değerleri ani bir biçimde kaybetmektedir. Bilindiği üzere, sosyal kimlik ve benlik, bireyin kendisi ve etrafındakilerini algılamasını, davranış biçimlerini, neyi başarıp neyi başaramayacağını ve sosyal ilişkilerini etkilemektedir. Kadının bu uygulama sebebiyle ait olduğu yöreden başka bir yöreye aktarılması, ait olduğu çevreye dair benliğinin kanun eliyle değiştirilmesine sebebiyet vermektedir.

Öte yandan bu durum, kanun hükmü ile korunan hukuki menfaatin tüm yükünün kadın üzerine bırakılmasına yol açmaktadır. Şayet kanuni düzenleme ile aile birliğinin dağınık olmaması, nüfus kayıtları bakımından tek bir hanede toplanabilmesi amaçlanmışsa da hanenin neden eşlerin ortak kararı neticesinde belirledikleri yere aktarılmadığına herhangi bir mantıklı açıklama getirilmemektedir. Türkiye'nin taraf olduğu Uluslararası Antlaşmalar ve Türk Anayasası ile güvence altına alınan ayrımcılık yasağını ihlal eden bu kanuni düzenleme, modern dünyada kadınların yer bulabilmek için verdiği savaşa da ağır bir darbedir.

İlgili kanun maddesi, "Evlenen kadının kaydı kocasının hanesine taşınır." demek suretiyle ilkel ve ayrımcı bir lisan kullanmıştır. Bu hükme benzer bir başka düzenleme ise kadının evlilik nedeniyle kocasının soyadını kullanmak zorunda olmasıdır. Anayasa Mahkemesi birçok kararında, Türkiye'nin taraf olduğu sözleşmelerden doğan, "eşlerin evlenirken, evlilik sürecinde ve evlilik sonlandığında kadın ve erkeğin eşit haklarının sağlanması için gerekli tedbir alma" yükümlülüğünü de hatırlatmıştır. Anayasa Mahkemesinin vurguladığı bir diğer husus, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesiyle korunan "özel hayatın korunması" ve muadili olan Anayasanın 17. maddesi ile düzenlenen kişinin maddi ve manevi varlığını geliştirme hakkıdır. Bu bağlamda, evlilik sebebiyle kadının benliğine yabancılaşması, kimliğinin kaybettirilmesi kabul edilemez bir durumdur.

Bu itibarla, kadının uğratıldığı cinsiyet temelli ayrımcılığın mümkün olduğu ölçüde ortadan kaldırılması ve kadının benliğine ait değerlerinden uzaklaştırılmaması amacıyla kanuni düzenleme yapılması gerekmektedir.

Av. Mahmut TANAL
Şanlıurfa Milletvekili
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyesi

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Kanun değişikliğine ilişkin teklif ile kadınların evlilik sebebiyle uğradığı ayrımcılığın mümkün olduğu ölçüde ortadan kaldırılması ve kadının kanuni zorunluluklar sebebiyle kimliğine yabancılaştırılmasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla evli olan kadınların da nüfus memurluğuna başvuru yaparak yeni kanun uyarınca babalarının nüfus hanesine dönebilmeleri amaçlanmıştır.

Madde 2- Yürürlük Maddesidir.

Madde 3- Yürütme Maddesidir.

Av. Mahmut TANAL
Şanlıurfa Milletvekili
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyesi

5490 SAYILI NÜFUS HİZMETLERİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 25/04/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 23'üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kadın, evlilik sebebiyle nüfus hanesinin kocasının kütüğüne taşınmasını nüfus memurluğundan yazılı olarak talep etmedikçe nüfus hanesi, babasının kütüğünde kalır. Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte evli olanlar, dilerse babasının kütüğüne dönebilir.”

MADDE 2 - Bu Kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 3 - Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

